

روزشمار جنگ

چهارشنبه

۲۴ مرداد ۱۳۶۳

۱۷ ذی‌قعدة ۱۴۰۴

۱۵ اوت ۱۹۸۴

۴۳۹

باوجود توافق غیرمستقیم ایران و عراق که براساس آن دو طرف متعهد شده‌اند حمله به مناطق غیرنظامی را متوقف کنند، برخی گزارش‌ها از پایبند نبودن عراق به این توافق حکایت دارند. گزارش فرماندهی منطقه ۷ سپاه حاکمی است: «همچنان شهر نودشه در زیر آتش شدید دشمن قرار دارد و تاکنون عده‌ای زخمی و شهید گردیده و مردم ساکن نودشه [در حال] خارج شدن از نودشه به طرف پاوه می‌باشند که این جریان یک جو غیرعادی را ایجاد و نودشه در یک حالت تشنج قرار گرفته است و از طرفی هم اکثر مسیر خط آتش دشمن به طرف مقر سپاه نودشه می‌باشد و کنترل از طرف مسئولین خیلی مشکل شده است»^۱

امروز همچنین، یک فروند جنگنده میگ عراقی به حریم هوایی خرم‌آباد تجاوز کرد، اما بر اثر آتش پدافند مستقر در منطقه پس از شکستن دیوار صوتی متواری شد.^۲

در همین حال، آبادان نیز همچنان زیر آتش سلاح‌های سبک و سنگین دشمن قرار دارد. براساس گزارش فرمانداری آبادان، امروز بر اثر اصابت گلوله‌های ارتش عراق به این شهر به ۶ باب منزل مسکونی آسیب رسیده است.^۳

۴۴۰

در حالی که اقدامات ایذایی عناصر مسلح غیرقانونی در مناطق بحرانی غرب کشور همچنان ادامه دارد، اخیراً تعدادی از نادمین گروه‌های ضدانقلاب در کردستان مشمول عفو قرار گرفته و آزاد شدند. به گزارش واحد مرکزی خبر از سنندج، در پی دستور امام خمینی ۹۷ نفر از محکومان دادسراهای انقلاب اسلامی منطقه کردستان که اظهار ندامت کرده‌اند مورد عفو قرار گرفته و آزاد شدند. حاکم شرع دادگاه‌های انقلاب اسلامی کردستان با تأیید این خبر اعلام کرد: «از این تعداد که به فرمان امام امت و با توصیه‌های مکرر آیت‌الله العظمی منتظری مورد عفو و بخشودگی قرار گرفته‌اند، ۶۰

نفر در سقز، ۱۹ نفر در بانه و ۱۸ نفر در مهاباد مشمول این عفو گردیده و از زندان آزاد شدند.^۴ این درحالی است که اقدامات خرابکارانه عناصر ضدانقلاب در مناطق کردستان همچنان ادامه دارد؛ فرمانداری سقز گزارش داد: ساعت ۲۳ امشب، گروهی از افراد مسلح غیرقانونی با استفاده از تاریکی شب منطقه جنگلی اداره مخابرات سقز را زیر آتش آر.پی.جی و سلاح‌های سبک قرار داده و خساراتی به ساختمان اداره مذکور وارد آوردند.^۵ همچنین براساس اعلام ناحیه ژاندارمری کردستان، نیروهای تأمین پایگاه آسیاب (حوالی مریوان) از ساعت ۶:۳۰ تا ۱۰:۳۰ با گروهی از عناصر ضدانقلاب درگیر بودند که در نتیجه یک سرباز وظیفه مجروح شده است.^۶

۴۴۱

هم‌زمان با رأی اعتماد مجلس به افراد پیشنهادی دولت برای تصدی وزارتخانه‌های اطلاعات، دادگستری و مسکن، سرپرستان وزارتخانه‌های دفاع، فرهنگ و آموزش عالی، آموزش و پرورش، صنایع و بهداری نیز معرفی شدند.

در جلسه علنی امروز مجلس شورای اسلامی که به ریاست اکبر هاشمی رفسنجانی تشکیل شد، محمد محمدی ری‌شهری، حسن ابراهیم حبیبی و سراج‌الدین کازرونی به ترتیب برای تصدی وزارتخانه‌های اطلاعات، دادگستری و مسکن در صحن مجلس حاضر شدند. پس از سخنان نمایندگان موافق و مخالف و دفاعیات وزیران پیشنهادی* هر سه گزینه به این شرح از نمایندگان مجلس رأی اعتماد دریافت کردند:

حجت‌الاسلام محمد محمدی ری‌شهری، وزیر پیشنهادی وزارت اطلاعات: ۱۷۶ رأی موافق، ۱۱ رأی مخالف و ۱۳ رأی ممتنع.

حسن ابراهیم حبیبی، وزیر پیشنهادی دادگستری: ۱۷۶ رأی موافق، ۱۴ رأی مخالف و ۱۰ رأی ممتنع.

سراج‌الدین کازرونی، وزیر پیشنهادی مسکن: ۱۷۴ رأی موافق، ۱۲ رأی مخالف و ۱۴ رأی ممتنع.^۷ امروز همچنین، میرحسین موسوی نخست‌وزیر، در احکامی جداگانه، سرهنگ محمدرضا رحیمی، محمدرضا عارف، علیرضا مرنیدی، محمدعلی ذاکر و مهندس مؤید را به ترتیب برای سرپرستی وزارتخانه‌های دفاع، فرهنگ و آموزش عالی، بهداری، صنایع و آموزش و پرورش منصوب کرد.^۸

* برای آگاهی از مشروح سخنان موافقان و مخالفان و دفاعیات وزیران پیشنهادی، به لوح مشروح مذاکرات مجلس، کتابخانه مجلس شورای اسلامی، مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره ۲، صص ۵۵۰ - ۵۲۱ و نیز روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۲ رجوع شود.

۴۴۲

آیت‌الله منتظری در دیدار با سفرا و کارداران جمهوری اسلامی ایران در آسیا و اقیانوسیه ضمن تأکید بر تلاش بیشتر آنان در امور تبلیغی، درمورد مسائل روز از جمله کسب رأی اعتماد دولت از مجلس و نیز ساده‌زیستی روحانیت مطالبی بیان کرد.

آیت‌الله حسینعلی منتظری در این دیدار ضمن برشمردن وجوه اهمیت حفظ انقلاب، به برخی توطئه‌ها اشاره و در این میان نقش روحانیت را بسیار ویژه توصیف کرد. وی با تأکید بر لزوم ساده‌زیستی روحانیون افزود: «روحانیون باید کاملاً مراقب حساسیت شرایط باشند و بدانند تمام کارها و گفتار آنان به حساب اسلام و انقلاب گذاشته می‌شود.»

آیت‌الله منتظری همچنین با اشاره به نقش سفرا و کارداران جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور در معرفی انقلاب و اسلام، بر لزوم پایبندی آنان و خانواده‌هایشان به معیارهای اسلامی و انقلابی و رعایت آن تأکید کرد و افزود: «سفرا و کارداران تلاش کنند از وزارت خارجه امکانات بیشتری را برای کارهای تبلیغی لازم دریافت کنند و انتظار می‌رود که وزیر امور خارجه هم در هیئت دولت نیازها و کمبودهای تبلیغی آنها را بیش‌ازپیش مطرح کند و حتی المقدور امکانات بیشتری در اختیارشان قرار دهند.»

وی در بخش دیگری از سخنان خود به مسئله کسب رأی اعتماد کابینه از مجلس پرداخت و با اشاره به موقعیت حساس جمهوری اسلامی در شرایط کنونی جهان گفت: «انتظار می‌رود آقای نخست‌وزیر که مجدداً رأی اعتماد قاطعی از مجلس شورای اسلامی گرفتند [و] کابینه ایشان هم از ناحیه مجلس تأیید شد، با قاطعیت با مسائل کشور و انقلاب برخورد نمایند و سعی کنند افراد قوی و کاردان و لایق را برای کارهای مهم به‌خصوص در وزارتخانه و امور اجرایی تعیین کنند. در فکر این نباشند که چه کسی مطیع‌تر است و حرف‌شنوتر است. ... معمولاً افراد ضعیف هستند که چشم و گوش بسته کارها را انجام می‌دهند، ولی افراد قوی و دارای فکر و لیاقت ممکن است از نخست‌وزیر یا فلان وزیر انتقاد هم بکنند. ما نباید در فکر این باشیم که هرچه گفتیم دیگران چشم و گوش بسته اطاعت کنند و اصولاً باید از کارها انتقاد شود و در انتقاد و بررسی منطقی قطعاً طرح‌ها و برنامه‌ها پخته‌تر و قابل اعتمادتر خواهد شد؛ بنابراین، انتظار می‌رود دولت با داشتن چنین پشتوانه محکمی در مجلس به شکرانه این نعمت به نیازها و کمبودهای مردم بیش‌ازپیش توجه کند.»^۹

۴۴۳

تلاش‌های جمهوری اسلامی ایران برای اخراج رژیم صهیونیستی از سازمان ملل متحد که طرح آن دو سال قبل پیشنهاد داده شد، همچنان ادامه دارد؛ به همین منظور، نمایندگان سیاسی ایران در کشورهای اسلامی

امروز برای پشتیبانی از این طرح و فراهم آوردن مقدمات آن در محل وزارت امور خارجه گرد هم آمدند. در این گردهمایی که به دعوت وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران برگزار شد، علی اکبر ولایتی وزیر امور خارجه و صلاح زواوی سفیر فلسطین در ایران، مطالبی بیان کردند. وزیر امور خارجه ایران در ابتدا با اشاره به پیشینه این طرح و ارائه آن در سی و هفتمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد گفت: «برخی ملاحظه کاری‌ها و یا شاید عدم تجزیه و تحلیل صحیح، مانع به دست آوردن توفیق چشمگیر در مرحله آغاز این حرکت شد؛ و به همین دلیل، حاصل آراء موافق ۹ رأی بود و سال گذشته مجدداً این تقاضا را طرح کردیم که میزان آراء موافق به ۴۳ رأی رسید و این در حالی بود که رژیم صهیونیستی و حامیانش حداکثر تلاش خود را جهت خنثی نمودن این حرکت به کار بستند.» وی در ادامه، ضمن ذکر دلایل درخواست ایران از سازمان ملل برای اخراج رژیم صهیونیستی از این سازمان، به تهدید امریکا مبنی بر خروج از سازمان ملل در صورت اخراج رژیم اشغالگر قدس از این سازمان اشاره کرد و آن را «بهترین تشویق در جهت ادامه حرکت کشورهای اسلامی» و نیز «بهترین خدمت به سازمان ملل و کلیه اعضای آن به ویژه کشورهای جهان سوم» توصیف کرد. ولایتی پیشرفت جمهوری اسلامی ایران را در اجرایی کردن این طرح چشمگیر و آن را «حرکتی نشئت گرفته از خواست کلیه کشورهای اسلامی» خواند و اظهار امیدواری کرد: «امسال نام هیچ کشور اسلامی در لیست آراء مخالف یا ممتنع با اخراج رژیم صهیونیستی یا غایبین دیده نشود.» وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در پایان با تأکید بر اینکه عقب نشینی در عملی کردن طرح اخراج رژیم صهیونیستی از سازمان ملل «یک توفیق بدون زحمت» برای این رژیم است، گفت: «انتظار از کلیه کشورهای اسلامی این است که با حساسیت و پشتکار و به کارگیری کلیه اهرم‌های سیاسی ممکن به ویژه استفاده از روابط دوجانبه، توفیق در این مسیر را تضمین نمایند.»^{۱۰}

صلاح زواوی سفیر فلسطین در ایران نیز ضمن اشاره به اهداف امپریالیسم از پایه گذاری رژیم صهیونیستی در سرزمین‌های اشغالی و نیز ذکر برخی از اقدامات تجاوزکارانه و غیرانسانی این رژیم در فلسطین، بر لزوم وحدت مسلمانان تأکید کرد و گفت: «نبردهای کوچکی که علیه این تجاوزگر در سرزمین‌های اشغال شده و نیز در جنوب لبنان صورت می گیرد چیزی نیست مگر مقدمه‌ای برای پیروزی بزرگ و تعیین کننده‌ای که در آینده علیه این دشمن صورت خواهد گرفت. مسئله مهم ادامه مبارزه مسلحانه سیاسی و دیپلماتیک تا دستیابی به پیروزی الهی است.» وی در پایان، ضمن استقبال از ابتکار ایران در پیشنهاد طرح اخراج رژیم صهیونیستی از سازمان ملل گفت: «بی گمان این ابتکار مورد سپاس و شایسته بررسی دقیق است تا وسایل موفقیت مؤکد آن در این جبهه مهم سیاسی فراهم گردد.»^{۱۱}

۴۴۴

معاون امور اقتصادی و بین‌الملل وزارت امور خارجه ایران در دیدار با نخست‌وزیر ژاپن ضمن تسلیم پیام نخست‌وزیر جمهوری اسلامی ایران، با وی درمورد مسائلی از قبیل جنگ عراق و ایران و پروژه پتروشیمی ایران گفت‌وگو کرد. هم‌زمان با این دیدار گزارش‌هایی درمورد روابط اقتصادی ایران و ژاپن منتشر شده است.

یاسو هیرو ناکاسونه نخست‌وزیر ژاپن، در ملاقات با حسین کاظم‌پور اردبیلی معاون امور اقتصادی و بین‌الملل وزارت امور خارجه ایران، بر مخالفت دولت ژاپن با به‌کارگیری سلاح‌های شیمیایی در جنگ تأکید کرد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، نخست‌وزیر ژاپن در این دیدار «در مقابل موضع ایران که خاتمه جنگ را مشروط به حذف صدام می‌داند، پذیرفت که البته عراق به ایران حمله کرده است، ولی اضافه نمود چنین شرطی با حیثیت عراق در ارتباط است.» کاظم‌پور اردبیلی نیز ضمن تشریح مواضع جمهوری اسلامی ایران در قبال جنگ، تصریح کرد: «ایران صلح واقعی در منطقه را تنها در صورت حذف صدام امکان‌پذیر می‌داند.»^{۱۲}

پروژه مشترک پتروشیمی بندر امام خمینی از دیگر محورهای مطرح‌شده در این دیدار بود. نخست‌وزیر ژاپن ضمن تأکید بر اینکه این پروژه از نشانه‌های همکاری بین دو کشور ایران و ژاپن است، ابراز امیدواری کرد مهندسان ژاپنی به‌زودی این پروژه را خاتمه دهند.^{۱۳}

در این دیدار همچنین، کاظم‌پور اردبیلی پیام میرحسین موسوی نخست‌وزیر ایران را به نخست‌وزیر ژاپن تسلیم کرد. موسوی در این پیام «باتوجه به عدم پاسخ عراق به درخواست دبیرکل سازمان ملل مبنی بر عدم به‌کارگیری سلاح‌های شیمیایی در جنگ، ابراز امیدواری کرد [ه است] که دولت ژاپن در قبال استفاده از سلاح‌های شیمیایی موضع قاطعی اتخاذ کرده و از طرح ایران در اجلاس پاییز مجمع عمومی سازمان ملل که خواستار محکومیت عراق به‌دلیل استفاده از این سلاح‌ها خواهد شد، حمایت کند.» درپیام نخست‌وزیر ایران همچنین به مسئله امنیت خلیج فارس اشاره و تأکید شده است که «اگر عراق مانع عبور کشتی‌ها نشود، یقیناً هیچ خطری این آبراه بین‌المللی را تهدید نخواهد کرد.»

یاسو هیرو ناکاسونه پس از دریافت پیام نخست‌وزیر ایران ضمن یادآوری مجدد مخالفت دولت متبوعش با کاربرد سلاح‌های شیمیایی «تأکید کرد که ژاپن با اعلام ممنوعیت و کنترل شدید بر صدور مواد شیمیایی و سمی که می‌توانند در ساخت سلاح‌های شیمیایی به کار روند، این مخالفت را نشان داد.» وی با ابراز امیدواری درمورد خاتمه یافتن جنگ عراق و ایران گفت: «ژاپن به اصل امنیت کشتیرانی شدیداً پایبند است.»^{۱۴}

این دیدار درحالی انجام شد که برخی گزارش‌های اقتصادی از بروز چالش‌هایی در روابط اقتصادی ایران و ژاپن حکایت دارند. خبرگزاری جمهوری اسلامی از توكیو به نقل از مقامات

صنعت فولاد ژاپن اعلام کرد میزان صادرات فولاد این کشور به ایران روندی کاهشی را دنبال می‌کند. در گزارشی که درمورد صادرات فولاد ژاپن به کشورهای غرب و جنوب شرقی آسیا انتشار یافته، آمده است: «واردات فولاد ایران از ژاپن که در سال ۱۹۸۳ دو برابر سال قبل از آن شده بود، در شش ماهه اول سال جاری میلادی با ۵۱/۴ درصد کاهش به میزان ۳۴۲۰۰۰ تن رسیده است.» این گزارش همچنین از بی میلی مقامات ژاپنی برای مذاکره با ایران خبر داده و دلیل آن را این طور ذکر کرده است: «گشایش اعتبارات بانکی توسط ایران با تأخیر بوده و به علاوه تخلیه کشتی‌ها در بنادر ایران بسیار کند صورت می‌گیرد.»^{۱۵}

روزنامه اقتصادی نیهون کیزایی (چاپ ژاپن) هم در گزارشی نوشت: ایران به دلیل کاهش نرخ بیمه کشتی‌ها در خلیج فارس تصمیم گرفته است تخفیف نفت خود را به میزان ۲ تا ۳ درصد کاهش دهد. به نوشته این روزنامه ایران از شرکت‌های نفتی ژاپن خواسته است تفاوت نرخ بیمه را در پرداخت‌های آتی خود به ایران منظور دارند.^{۱۶}

۴۴۵

در آخرین دیدار سفیر هند با رئیس‌جمهور و وزیر امور خارجه ایران، درباره روابط دوجانبه، مواضع هند در جنبش عدم تعهد و سفر آتی ولایتی به هند بحث و گفت‌وگو شد.

میرزا خلیلی سفیر هند در ایران، امروز، در پایان مأموریت خود در تهران برای خداحافظی با آیت‌الله خامنه‌ای رئیس‌جمهور اسلامی ایران، دیدار و گفت‌وگو کرد. وی در این دیدار با اشاره به اینکه پس از پیروزی انقلاب اسلامی داوطلبانه به عنوان سفیر به ایران آمده است، گفت: «امیدوارم این پدیده بزرگ انقلاب اسلامی که در تاریخ بی سابقه است بتواند در زیر سایه امام بزرگ پیروز و موفق باشد.»^{۱۷}

آیت‌الله خامنه‌ای نیز با اشاره به اشتراک تاریخی هند و ایران در مبارزه با استعمار، اهمیت توسعه روابط مستقل بین کشورهای جهان سوم را یادآور شد و افزود: «ما به همکاری با کشورهای که مورد ستم غارتگران قرار داشته و دارند بسیار معتقدیم و این همکاری باید خارج از شعاع قدرت‌های بزرگ و در چارچوب مناسبات خود ملت‌های جهان سوم انجام گیرد؛ چون قدرت‌های بزرگ طبیعتشان این است که در هر کجا پای می‌گذارند منافع کشورهای تحت ستم را از بین می‌برند.» وی همچنین با تأکید ویژه بر دورماندن جنبش عدم تعهد از مداخلات قدرت‌های بزرگ، به اهمیت مواضع هند به عنوان یکی از بنیان‌گذاران این جنبش و رئیس دوره‌ای آن اشاره کرد و گفت: «جمهوری اسلامی ایران امسال نیز در سازمان ملل متحد مسئله اخراج اسرائیل غاصب از این سازمان را مطرح خواهد کرد. انتظار ما این است که کشور هند باتوجه به ارتباطاتی که با کشورهای اسلامی دارد موضع‌گیری شایسته‌ای نیز درمورد این مسئله داشته باشد.»^{۱۸}

سفیر هند امروز صبح نیز با علی‌اکبر ولایتی وزیر امور خارجه ایران، دیدار و گفت‌وگو کرد. در این دیدار هم ضمن بحث درمورد روابط دوجانبه، درباره فراهم کردن مقدمات سفر آتی وزیر امور خارجه ایران به هند و کمیسیون مشترک ایران و هند گفت‌وگو شد.^{۱۹}

۴۴۶

مصر که اخیراً برای میانجیگری در جنگ عراق و ایران تلاش‌هایی انجام داده است، امروز طرحی را برای پایان دادن به این مخاصمه منتشر کرد. دولت این کشور همچنین پیامی را از طریق پاکستان برای جمهوری اسلامی ایران فرستاده است.

کمال حسن علی نخست‌وزیر مصر، در مصاحبه‌ای با روزنامه الوطن العربی (چاپ پاریس) جزئیات طرح پیشنهادی دولت متبوعش برای پایان دادن به جنگ عراق و ایران را تشریح کرد.^{۲۰} محتوای این طرح که قرار است پس از تصویب کشورهای غیرمتعهد تسلیم سازمان ملل شود،^{۲۱} بدین شرح است: «۱. تحقق سیادت ملی دو کشور ۲. بازگشت به مرزهای سال ۱۹۷۵ م. ۳. برقراری آتش‌بس با اسلوب محدود ۴. کمک خواستن از نیروهای بین‌المللی جهت نظارت بر آتش‌بس در سراسر مرزهای مشترک دو کشور؛ مضافاً بر اینکه ملیت نیروهای مذکور هنوز مورد بحث قرار نگرفته است ۵. پذیرش اصل غرامت جنگی برای هر دو کشور ۶. بحث درمورد حل مسائل مورد اختلاف طرفین از طریق مذاکرات که منجر به تأمین حقوق آنها شود.»^{۲۲}

نخست‌وزیر مصر ضمن اعلام جزئیات طرح مذکور، درمورد مسئله پرداخت غرامت گفت: «موضوع پرداخت غرامت را می‌شود از صندوق مالی عربی یا بین‌المللی تأمین کرد و درمورد

مسئله تأسیس یک صندوق بین‌المللی به همین منظور در کنفرانس ۱۹۸۳ غیرمتعهدها در دهلی بحث شد.» وی همچنین با ابراز اطمینان از موافقت دولت عراق با این طرح، افزود: «موفقیت این طرح بستگی به آمادگی تهران در پذیرفتن آن دارد.»^{۲۳}

امروز همچنین نشریه گزارش مستقیم وزارت امور خارجه پیامی را که دولت مصر از طریق پاکستان برای ایران فرستاده است، درج کرد. به نوشته این نشریه در پیام مذکور چنین آمده است:

«۱. مصر علاقه‌مند به داشتن روابط نزدیک با ج.ا.ا [جمهوری اسلامی ایران] و کلیه کشورهای مسلمان است.

کمال حسن علی
نخست‌وزیر مصر

۲. مصر در مورد جنگ موضعی کاملاً بی طرفانه دارد و علی‌رغم اینکه با عراق به علل تاریخی و سنتی روابط نزدیکی دارد، بی‌طرفی خود را در جنگ حفظ نموده و در فکر به‌دست آوردن راه‌حل شرافتمندانه‌ای برای خاتمه جنگ است. علاقه مصر به حفظ تمامیت ارضی عراق به معنای دشمنی مصر با ایران نیست.

۳. مصر در طول سه هفته گذشته، درگیر انفجاراتی که در دریای سرخ و کانال سوئز صورت پذیرفته، بوده است. مصر نمی‌تواند مستقیماً بگوید چه کسی عامل این انفجارات بوده، ولی به بعضی از شواهد دسترسی پیدا کرده است؛ دو کشتی ایرانی و یک کشتی لیبیایی در این مدت از کانال سوئز عبور کرده‌اند. یک کشتی ایرانی در تاریخ ۲۷ جولای عبور کرده و انفجار در ۲۸ جولای صورت پذیرفته است.

۴. نزدیک به سه هفته قبل، آقای رفسنجانی گفته‌اند ایران دامنه جنگ را از خلیج فارس به دریای سرخ خواهد کشاند. بعد از انفجارات مزبور رادیو ایران از کار گذاشتن ۱۹۵ بمب به‌وسیله سازمان جهاد اسلامی در این منطقه استقبال کرده است که این مطالب از جمله شواهد می‌باشد، ولی مصر در جریان اظهارات تکذیب‌کننده نخست‌وزیر ایران در این زمینه و همچنین محکوم‌نمودن آن به‌وسیله امام خمینی نیز قرار دارد.

۵. دریای سرخ و کانال سوئز برای مصر اهمیت حیاتی دارد و درآمد حاصل از کانال سوئز بزرگ‌ترین منبع مالی دولت مصر است. مسلماً دولت ایران به این امر آگاهی دارد و می‌داند بسته‌شدن این کانال تا چه حد برای مصر خطرناک است. مصر حق خود می‌داند که کلیه اقدامات لازم را در این زمینه به عمل آورد و با آن مقابله کند و در صورت لزوم، طبق بند ۱۰ معاهده سوئز از عبور کشتی‌های کشوری که دست به عملیات خرابکارانه در این آبراه می‌زند جلوگیری کند.^{۲۴}

۴۴۷

امروز نیز اخبار و تفاسیری در مورد تلاش‌ها برای پایان دادن به جنگ عراق و ایران انتشار یافت؛ در میان این اخبار ادعایی مطرح شده است مبنی بر اینکه «ایران با تشکیل کنفرانسی جهت پایان جنگ در سوریه یا لیبی موافقت کرده است».

روزنامه *الخلیج* (چاپ امارات متحده عربی) به نقل از یک منبع دیپلماتیک اروپایی نوشته است: «ایران تلویحاً با تشکیل کنفرانسی به منظور حل نزاع خود با عراق، در سوریه و یا لیبی موافقت کرده است.» روزنامه *السیاسه* (چاپ کویت) نیز مدعی شده است: «ایران از شرایط اولیه خود مبنی بر تشکیل کنفرانس در تهران دست کشیده است.» این روزنامه با اشاره به اینکه پیشنهاد تشکیل یک کنفرانس در لیبی یا سوریه در سفر معاون وزیر امور خارجه ایران به کشورهای منطقه مطرح شده، اضافه کرده است:

«هم‌اکنون مقامات سوریه مشغول انجام تماس‌های مستقیم با کشورهای عربی منطقه به منظور برگزاری کنفرانسی در دمشق و یا طرابلس می‌باشند و در آن هیئت یا هیئت‌هایی از کشورهای عضو شورای همکاری [خلیج فارس]، ایران و یک کشور اسلامی که احتمالاً ترکیه خواهد بود، شرکت خواهند کرد.» روزنامه *الخلیج* در گزارش خود افزوده است: فاروق الشرع وزیر امور خارجه سوریه، اخیراً در لندن به وزیر امور خارجه ترکیه گفته است که کشور متبوعش حاضر است به تلاش‌های خود میان ایران و دیگر کشورهای منطقه به منظور کاهش دامنه جنگ ادامه دهد.^{۲۵}

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، روزنامه *الخلیج* در گزارش دیگری به نقل از خبرگزاری کویت اعلام کرده است: محمد یوسف عدسانی رئیس مجلس کویت، مدعی شده است «ایران اخیراً تلاش کرده است از طریق کشورهای عربی کشورهای شورای همکاری [خلیج فارس] را از عراق به منظور نفوذ در منطقه جدا نماید. ... [اما] در این هدف خود موفق نشده و کشورهای عضو شورای همکاری مُصر به خاتمه جنگ میان عراق و ایران بوده‌اند.» به نوشته این روزنامه، رئیس پارلمان کویت هدف از سفر اخیر معاون شورای فرماندهی عراق را کسب حمایت شورای همکاری خلیج فارس توصیف کرده و افزوده است: «طبق اطلاعات واصله، ایران همچنان به ادامه جنگ با عراق پافشاری داشته و حاضر به حل و فصل مناقشه از طریق مذاکره نیست.»^{۲۶}

نشریه *اکنون‌میست* نیز در شماره امروز خود در مطلبی با عنوان "کسی طالب صلح است" با استناد به اطلاعاتی که صحت و سقم آنها به درستی مشخص نیست، به این نتیجه رسیده است که ایران قصد تهاجم جدید ندارد. این نشریه مدعی شده است عراق اقدام به جمع‌آوری استحکامات خطوط دفاعی خود در جبهه جنوبی کرده است. به نوشته این نشریه «یک دلیل این امر اعتقاد عراق است بر اینکه چیزی نظیر گفت‌وگوی پشت‌پرده صلح از جانب ایران دیده می‌شود.»

اکنون‌میست در ادامه با اشاره به نام حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی، وی را «دومین شخص مهم کشور بعد از آیت‌الله خمینی» لقب داده و نوشته است: «وی که در خفا برای یافتن امکانات یک حل و فصل برای جنگ چانه می‌زند، علناً گفته است که در نظر ندارد راه‌های دیپلماتیک بسته شود.» این نشریه در ادامه به برخی تلاش‌های مقام‌های دیپلماتیک منطقه‌ای از جمله وزیر امور خارجه کویت و حسنی مبارک اشاره کرده و مدعی شده است رهبر جمهوری اسلامی ایران هر ایده‌ای برای مذاکره را رد می‌کند.

اکنون‌میست در پایان ضمن طرح ادعای ابوالحسن بنی‌صدر (رئیس‌جمهور مخلوع ایران) مبنی بر اینکه امام خمینی رهبر جمهوری اسلامی ایران بیمار است، چنین تحلیل کرده است: پس از امام خمینی، حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی جانشین وی خواهد شد و «در آن صورت ایران احتمالاً از صلح مطمئن می‌شود.»

نشریه مذکور با طرح این ادعا که عراق طالب صلح می‌باشد مدعی شده است: «عراقی‌ها اینک از جنبه جنگ نظامی‌گری و اقتصادی نسبت به هر زمانی از سال ۱۹۸۱ به این طرف در وضعیت بهتری قرار دارند. چنانچه یک بار دیگر ثابت شود که امیدها به صلح واهی است، در آن صورت آنها (عراقی‌ها) احتمالاً به حمله قطعی مورد دلخواه خود علیه ترمینال نفتی ایران در جزیره خارک دست خواهند زد.»^{۲۷}

۴۴۸

سفر وزیر مشاور در امور اقتصادی ترکیه به ایران، دیدار کاردار سفارت ایران در کویت با وزیر کشور کویت و ملاقات معاون اول نخست‌وزیر عراق با رئیس‌جمهور یمن شمالی ازجمله اخبار امروز در حوزه روابط خارجی دو کشور ایران و عراق بود.

اسماعیل اوزداغلار وزیر مشاور در امور اقتصادی ترکیه، بعدازظهر امروز در رأس یک هیئت اقتصادی برای انجام مذاکراتی با مقام‌های ایران درخصوص نحوه اجرای همکاری‌های دوجانبه وارد تهران شد. وی در فرودگاه مهرآباد در مصاحبه‌ای با اشاره به یادداشت تفاهمی که چهار ماه پیش بین ایران و ترکیه امضا شده است،* گفت: «در این دیدار، نحوه اجرای بهتر همکاری‌های فی‌مابین در چارچوب یادداشت تفاهم مذکور مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.» اوزداغلار همچنین تأکید کرد همکاری‌های دو کشور موقت نبوده و به‌صورت درازمدت ادامه خواهد یافت.^{۲۸}

وزیر مشاور در امور اقتصادی ترکیه در اولین برنامه سفر خود با نیلی وزیر معادن و فلزات ایران، دیدار و گفت‌وگو کرد. در این ملاقات مذاکراتی درمورد قراردادهای فروش کنسانتره روی انجام گرفت. همچنین علاوه‌بر تهیه پیش‌نویس یک قرارداد، درخصوص مبادله چدن از ایران و دریافت شمش فولاد از ترکیه نیز مذاکراتی به عمل آمد.

اوزداغلار با هادی نژادحسینیان وزیر راه‌وترابری نیز ملاقات کرد. در این دیدار ضمن مذاکره درمورد مسائل مورد علاقه دو کشور، نژادحسینیان خواستار ایجاد تسهیلات لازم به‌منظور بهره‌گیری از رانندگان ایرانی برای حمل بخشی از کالاهای ایران از ترکیه شد.^{۲۹}

از سوی دیگر امروز، کاردار سفارت جمهوری اسلامی ایران در کویت با نواف الاحمد وزیر کشور کویت، دیدار و گفت‌وگو کرد. کاردار سفارت ایران پس از این دیدار که با محوریت مسائل و مشکلات ایرانیان مقیم کویت برگزار شد، ضمن اشاره به استقبال گرم وزیر کشور کویت از وی، از قول مساعد نواف الاحمد برای رسیدگی و رفع مشکلات ایرانیان مقیم کویت

* در اردیبهشت‌ماه سال جاری یک یادداشت تفاهم همکاری‌های اقتصادی - بازرگانی بین ایران و ترکیه امضا شد که به موجب آن، حجم مبادلات دو کشور در سال آینده به بیش از ۲ میلیارد و ۳۰۰ میلیون دلار خواهد رسید. براساس این یادداشت تفاهم، قرار است ترکیه در قبال صدور کالاهای صنعتی و بازرگانی، از ایران نفت خام و کالاهایی چون پشم، پوست، خاویار، سنگ معدنی و مس وارد کند. [روزنامه/اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۴]

خبر داد و به نقل از وزیر کشور کویت افزود: «برخلاف آنچه که عنوان شده تنها ۴ نفر ایرانی در زندان‌های کویت به سر می‌برند که درمورد رسیدگی به مسائل آنان نیز تسریع لازم به عمل خواهد آمد.» مطبوعات امروز کویت ضمن انعکاس خبر این دیدار، آن را یک ملاقات دوستانه توصیف کردند.^{۳۰}

امروز همچنین، طه یاسین رمضان عضو شورای فرماندهی عراق و معاون نخست‌وزیر این کشور با علی عبدالله صالح رئیس‌جمهور یمن شمالی، ملاقات کرد. به گزارش رادیو بغداد، در این دیدار طه یاسین رمضان ضمن قدردانی از مواضع یمن در قبال عراق، آخرین تحولات جنگ ایران و عراق را به اطلاع وی رساند و مدعی شد عراق آماده است هرگونه اقدام نظامی ایران را پاسخ دهد. علی عبدالله صالح نیز «موضع‌گیری و ایستادگی رهبری و ملت یمن را با عراق مورد تأکید قرار داد.»^{۳۱}

۴۴۹

وزارت دفاع کویت امروز با انتشار اعلامیه‌ای از امضای چند موافقت‌نامه نظامی بین کویت و شوروی خبر داد. هم‌زمان اخباری درمورد امضای چند قرارداد تسلیحاتی بین امریکا و کویت در آینده‌ای نزدیک، منتشر شده است.

براساس این موافقت‌نامه‌ها که به امضای فیصل الداود کفیل معاون وزارت دفاع کویت و یوری گریشین رئیس بخش مهندسی کمیته روابط اقتصادی خارجی شوروی رسیده است، دولت شوروی تجهیزات نظامی هوایی و موشکی در اختیار کویت قرار خواهد داد. هرچند در اعلامیه وزارت دفاع کویت به نوع سلاح‌های خریداری‌شده اشاره نشده است، اما الداود «این اقدام را در رابطه با سیاست مدرنیزه کردن رسته‌های مختلف نیروهای مسلح کویت» اعلام کرد.^{۳۲} رادیو صدای امریکا ضمن اعلام این خبر، با بیان اینکه زمینه انعقاد این موافقت‌نامه در سفر اخیر وزیر دفاع کویت به مسکو فراهم شده است، افزود: «گفته می‌شود این موافقت‌نامه شامل موشک‌های ضد هوایی است و هزینه آن معادل ۳۰۰ میلیون دلار است.»^{۳۳}

هم‌زمان با اعلام خبر امضای موافقت‌نامه مذکور، خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از روزنامه *السیاسه* (چاپ کویت) گزارش داد: دولت کویت سه قرارداد جدید تسلیحاتی نیز با دولت ایالات متحده امریکا به امضا می‌رساند. براساس این گزارش «سه قرارداد مذکور شامل نوسازی سیستم دفاع موشکی کویت و استفاده کویت از اطلاعات هواپیماهای جاسوسی (آواکس) که در اختیار عربستان است و همچنین آموزش دادن حدود ۱۵۰ خلبان کویتی در زمینه استفاده از مدرن‌ترین تجهیزات نیروی هوایی می‌باشد.»^{۳۴}

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۳/۵/۲۴

۱. سند شماره ۷۴۸۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی منطقه ۷ به فرماندهی کل سپاه، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۲. سند شماره ۸۲۵۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شهربانی جمهوری اسلامی ایران به دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست‌وزیری، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۳. سند شماره ۲۹۹۹۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانداری آبادان به استانداری خوزستان، ۱۳۶۳/۵/۲۵.
۴. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۲۱.
۵. سند شماره ۳۴۱۸۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانداری سقز به استانداری کردستان، ۱۳۶۳/۵/۲۵.
۶. سند شماره ۴۲۲۲۶۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه عملیاتی شمال غرب ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران به رکن ۳ ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۶۳/۵/۲۷.
۷. مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی، دوره دوم، صص ۵۴۷ و ۵۴۸ - روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۱.
۸. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۲.
۹. همان.
۱۰. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۳.
۱۱. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۲۵.
۱۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۹، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۹، توکیو - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۱۳. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۳.
۱۴. همان.
۱۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۹، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۱۳، توکیو - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۱۶. همان، ص ۱۱، توکیو - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۱۷. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۳.
۱۸. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۲.
۱۹. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۲.
۲۰. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۲، رادیو بی‌بی‌سی، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۲۱. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۲۷، ص ۱۸، رادیو ایران، ۱۳۶۳/۵/۲۵.
۲۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۹، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۷، دمشق - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۲۳. همان، ص ۸، دمشق - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۲۴. سند شماره ۲۱۲۰۳۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه گزارش مستقیم، وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی، شماره ۲/۸۵، ۱۳۶۳/۵/۲۴، صص ۱ و ۲.
۲۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۱۴۹، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۲، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۲۶. همان، صص ۲ و ۳، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۲۷. همان، صص ۳ و ۴، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۲۸. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۴، ص ۴.
۲۹. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۴.
۳۰. همان، ص ۳.
۳۱. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۱۴، رادیو بغداد، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۳۲. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۲۸.
۳۳. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۸، رادیو امریکا، ۱۳۶۳/۵/۲۴.
۳۴. روزنامه کیهان، ۱۳۶۳/۵/۲۵، ص ۲۸.